

Po delším čase si dovoluji čtenářům Historického kaleidoskopu přiblížit tři z celých kopy povídek z knihy Četnická kuchařka. Tentokrát jsou z období pro náš národ velmi těžkého, z doby okupace. Vybírám případy odrážející tehdejší poměry, které jsou samozřejmě doplněny dobovými recepty, podle nichž vařily a pekly kuchařky v četnických kasárnách.

Lázeňský pobyt

Na jihovýchodním okraji okresního města Poděbrady byla v letech 1922 až 1923 postavena budova vysílače sloužící zprvu k radiotelegrafnímu provozu. V létě roku 1936 bylo z uvedeného vysílače zahájeno pravidelné krátkovlnné rozhlasové vysílání.

Okamžitě po obsazení zbytku státního území německou brannou mocí byl tento vysílač, stejně jako ostatní coby strategické objekty, vojensky střežen. Následně bylo uloženo střežení těchto objektů protektorátnímu četnictvu. Poděbradský vysílač měla za úkol střežit patnáctimužová četnická stanice sídlící uprostřed lázeňského města. Jelikož byly po čase kapacity poděbradské četnické stanice, ale i četnických stanic z celého politického okresu vyčerpány, bylo zemským četnickým velitelstvím Praha stanoveno, že jednotlivá četnická oddělení budou podle předem stanoveného plánu vysílat příslušníky četnictva z jednotlivých podřízených četnických stanic k zajištění ostrahy strategických objektů.

V poděbradských četnických kasárnách se tak po měsíčních turnusech střídali četníci z celých Čech, kteří měli za úkol nepřetržité střežení vysílače. Plnění tohoto úkolu s ubytováním v lázeňském městě bylo pro četníky doslova odměnou. Vůbec jim nevadila povinnost stát na jednom místě, ani nepřízeň počasí. Hlavně, že nemuseli pátrat po politických protivnících nového režimu, provádět kontroly a udávat české lidi. Pravděpodobnost sabotáže na vysílači totiž byla velmi málo pravděpodobná.

O stravu četníků se starala kuchařka, která do Poděbrad přišla z obsazeného území, z lázeňského města Karlovy Vary, kde rovněž sloužila v tamních četnických kasárnách. Mimo jiné pekla výborné karlovarské oplatky se třemi druhy náplní: mandlovou, skořicovou a čokoládovou. Nejen z tohoto důvodu všichni četníci chápali dočasnou výpomocnou službu v Poděbradech jako skutečný lázeňský pobyt.

Karlovarské oplatky

Rozpočet: ¾ kg velmi jemné bílé mouky, 1 l smetany nebo syrového mléka, 3 žloutky, lžíce cukru, špetka soli, je-li dobré mléko, nemusí se dávat máslo, jinak též kousek másla. Náplň:

máslo, mandle, cukr, vanilka, skořice a čokoláda.

Předpis: Smetanu šleháme půl hodiny s moukou a poté přidáme žloutky, cukr a špetku soli. Oplatky pečeme obvyklým způsobem v železné oplatkové formě až do světle žluté barvy. Po upečení je vkládáme mezi dvě prkénka, aby se nezkroutily. Poté vždy jednu oplatku potřeme rozpuštěným máslem a posypeme strouhanými mandlemi s vanilkovým cukrem, cukrem se skořicí nebo strouhanou čokoládou a přiklopíme druhou oplatkou po jedné straně opět potřenou rozpuštěným máslem. Spojené oplatky několik okamžiků zapečeme v oplatkové formě.

▣ Četnický pohotovostní oddíl

Jeden ze sedmnácti protektorátních četnických pohotovostních oddílů, existujících v roce 1940, byl začleněn pod četnické oddělení Kladno a přesto, že nesl název Četnický pohotovostní oddíl Kladno, sídlil na nedalekém Buštěhradu na tamním zámku. Novopečení strážmistři, zařazení do četnického pohotovostního oddílu, se dle předem stanoveného rozvrhu zdokonalovali ve svých teoretických znalostech a praktických dovednostech. Rovněž tak za využití přidělených autokarů vykonávali objížďky služebního obvodu kladenského četnického oddělení tvořeného politickými okresy Kladno, Rakovník a Slaný, a podíleli se tak spolu s kolegy z místních četnických stanic na zajišťování veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti.

Na počátku listopadu roku 1940 desetičlenné družstvo spolu se svým velitelem praporčíkem Bedřichem Kůtou konalo objížďku autokarem ve slánském politickém okrese po silnici z Brandýsku směrem na Slaný. Krátce po desáté hodině byl četnický autokar zastaven na návsi v Knovízi mladou ženou. Ta četníkům s pláčem sdělila, že se dnešního dne na dvou děvčátkách, svěřených jí k dozoru, dopustil místní výrostek Kříž zločinu.

Praporčík Kůta se nejprve snažil ženu, v níž byla zjištěna Marta Pospíchalová, uklidnit. Následně se od stále vzlykající mladé ženy dozvěděl, že dnešního dne časně ráno, krátce poté, co její manžel odešel do zaměstnání, přišel do jejich bytu Miloslav Kříž a s ustrašeným obličejem jí vyřizoval, že má ihned přijít ke své sestře, která se nachází ve slánské nemocnici. Rychle se proto oblékla a zároveň požádala Kříže, aby dohlédl na pět dětí, které má svěřené k dozoru. Poté pospíchala do pět kilometrů vzdáleného Slaného. Ve zdejší nemocnici však ke svému údivu zjistila, že se zde její sestra nenachází. Předtucha, že jí výrostek Kříž hodlá něco vyvést, ji poháněla k rychlému návratu domů.

Její obavy vzrostly, když po návratu zjistila, že dveře jejich bytu jsou zavřené a na její výzvy v bytě stále přítomný Kříž dlouho neotevíral. Poté, co odešel, zjistila výslechem dětí, mezi nimi byla dvě děvčátka, jedno ve věku pěti a druhé ve věku šesti let, že je před zraky ostatních tělesně zneužil.

Marta Pospíchalová četníkům ukázala dům, v němž Kříž bydlí, a tento byl okamžitě nalezen na půdě domu ukrytý v seně. Osmnácti letý Miroslav Kříž, v minulosti jako mladistvý opakovaně trestaný pro drobné krádeže, byl podroben výslechu, při kterém se po prvotní snaze zapírat, doznal ke zneužití dvou děvčátek.

Jelikož v Knovízi nebyla četnická stanice, byl Miroslav Kříž odvezen na místně příslušnou četnickou stanici do Brandýsku, kde byla zpracována zpráva o zatčení a spolu s ním byl autokarem četnického pohotovostního oddílu odvezen do vazby okresního soudu ve Slaném. Následně místní četníci zajistili lékařskou prohlídku zneužitých děvčátek a došetření případu. Lékař po vyšetření konstatoval, že děvčátka nebyla závažně poraněna, a tudíž zvrhlý čin na nich, kromě prožitého šoku, naštěstí nezanechá žádné trvalé následky. Miroslav Kříž byl udán krajskému trestnímu soudu v Praze pro dvojnásobný zločin zprznění podle § 128 trestního zákona a byl za svůj čin následně odsouzen na čtyři měsíce do těžkého žaláře nepodmínečně. Objížďka spojená s dopadením pachatele dvojnásobného zločinu se protáhla a členové družstva přijeli do buštěhradských kasáren na oběd až s několikahodinovým zpožděním. Hospodářská situace v protektorátě se projevovala v řadě přijatých úsporných opatření. Dotkla se i oblasti stravování, kde byly preferovány levné, avšak propagandou tvrzené výživné potraviny a suroviny. Nedostatek masa byl nahrazován zeleninou, a tak četníky k obědu čekala tuřínová, neboli brukvová polévka s masem, ve skutečnosti se jednalo o nepatrné množství skopového masa. Stejně tak hlavní jídlo bylo tentokrát deklarováno jako masité – kuba s kapustou a nepatrným množstvím slaniny. V jiných dnech byla běžně podávána hlavní jídla bez masa či pouze zeleninové polévky. Nikdo z mladých četníků, kteří na vlastní kůži nezažili světovou válku a strádání s ní spojená, netušil, jak se poměry v následujících letech ještě více zhorší.

Tuřínová polévka s masem

Rozpočet: 50 dkg tuřínu, 25 dkg skopového masa, 3 dkg tuku, 50 dkg mouky, sůl, pepř a petržel.

Předpis: Pokrájené maso vaříme spolu s oloupaným a nastrouhaným tuřínem a poté zahustíme jíškou a dochutíme solí a pepřem. Podáváme s posekanou petrželkou.

□ *Kuba s kapustou a se slaninou*

Rozpočet: 40 dkg trhaných krupky, 3 dkg tuku, 1 dkg sušených hub, 50 dkg kapusty, 5 dkg slaniny, 5 dkg tvrdého sýru, sůl a pepř.

Předpis: Trhané krupky spaříme a udusíme do měkka. Slaninu pokrájíme na kostičky a osmažíme. Zvlášť uvaříme sušené houby a kapustu. Obojí poté posekáme. Kapustu osmažíme na tuku. Následně smícháme osmaženou kapustu s krupkami, přidáme houby a osmaženou slaninu. Dochutíme solí a pepřem a podáváme posypané strouhaným sýrem.

□ *Bez zlého úmyslu*

V neděli 10. května roku 1942 dopoledne byla na základě telefonického pokynu okresního četnického velitele v Kutné Hoře, poručíka výkonného Jiřího Jungwirta, vyslána hlídka

kutnohorské četnické pátrací stanice služebním automobilem značky Škoda do města Sázavy. Úkolem praporčíka Rudolfa Votruby a štábního strážmistra Emila Laciny bylo spolušetření krádeže srnce ve spolupráci s četnickou stanicí Sázava.

Po příjezdu hlídky pátrací stanice do Sázavy bylo od velitele tamní četnické stanice, vrchního strážmistra Jana Pražského, zjištěno, že případ byl četnictvu oznámen důvěrníkem. Jelikož se jednalo o osobu, o níž se sázavští četníci domnívali, že donáščí i Němcům a měli obavu, zdali se nejedná o provokaci, nezbývalo, než případ přesně dle okupanty vydaných pokynů, hlásit služebním postupem okresnímu četnickému velitelství. Udání se týkalo manželů Procházkových ze Sázavy, kteří měli v lese nad městem ulovit a následně zčásti i zkonsumovat srnce.

Trojice četníků se vypravila do domu Jana a Barbory Procházkových, kteří byli oba v době krátce po poledni zastížení doma. Výsledkem manželů bylo zjištěno, že ve středu 6. května 1942 odpoledne našla Barbora Procházková v lese nad Krátílovou vilou uhynulého asi 20 kilogramů vážícího srnce. Ukrytého v nasbírané trávě přinesla tělo srnce domů. Zde ho její manžel Josef stáhl a do dnešního dne jej zčásti zkonsumovali. Na svoji obhajobu, že zvíře neupytlačili, předložili staženou srnčí kůži. K případu byl přizván odborník, ve městě žijící lesní adjunkt Ladislav Eiselt. Ohledáním kůže bylo lesním úředníkem zjištěno, že srnec byl na zadních bězích pokousán psy a pod krkem ohlodán. Tím byla jednoznačně zjištěna příčina smrti zvířete a vyloučeno jeho upytlačení zastřelením či jiným způsobem. Samotná kůže byla přitom z již delší dobu mrtvého zvířete neodborně stažena. Následně byla provedena prohlídka údajného místa nálezu uhynulého zvířete udaného Barborou Procházkovou. Zde bylo nalezeno místo, na němž podle všech známek leželo tělo mrtvého srnce několik dní. Dalším důkazem pravdivosti tvrzení manželů Procházkových, že zvíře zemřelo v lese, byli červi nalezení v naloženém mase. Jan a Barbora Procházkovi byli četnickou stanicí Sázava udáni pro neoznámení nálezu uhynulého srnce služebně Kripo v Kolíně. Kutnohorskému okresnímu četnickému veliteli byla podána ústní zpráva po návratu hlídky pátrací stanice zpět do kasáren. Další překvapení čekalo praporčíka Votrubu a štábního strážmistra Lacinu po příchodu do jídelny. Staniční kuchařka upekla na neděli srnčí hřbet, který polila čokoládovou polevou a ozdobila jej rozkrájenými mandlemi. Právě bílé, podélně rozkrájené mandle oběma četníkům připomínaly velké červy na zbytcích naloženého masa. Je samozřejmé, že nic netušící kuchařka upekla tento moučník v dobré víře a bez jakéhokoliv zlého úmyslu.

Srnčí hřbet

Rozpočet: 6 vajec, 14 dkg cukru, rum, skořice, hřebíček, 12 dkg oříšků, tabulka čokolády, tuk na vymazání formy, strouhaná houska na vysypání formy a mandle na ozdobu.

Předpis: Žloutky třeme s cukrem, trochou rumu a špetkou tlučené skořice a hřebíčku do zhoustnutí. Dále vše smícháme se sněhem z bílků, přisypeme strouhané oříšky a strouhanou čokoládu. Těsto vlijeme do tukem vymazané a strouhankou vysypané formy a pečeme zvolna jednu hodinu. Studený hřbet polejeme čokoládovou polevou a ozdobíme podélně rozkrájenými mandlemi.

Příspěvek byl zpracován podle knihy Michala Dlouhého Četnická kuchařka, vydané nakladatelstvím Pragoline. Knihu žádejte u svých knihkupců, v internetových obchodech nebo v

Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE www.jindrichkraus.cz . Kniha byla vydána i v elektronické podobě na ww.palmknihy.cz

[W](#)

Zajímavé informace získáte také na www.cetnik-michal-dlouhy.cz

□ *JUDr. Michal Dlouhý, Ph.D., foto archiv autora*

{phocagallery view=category|categoryid=113|limitstart=0|limitcount=0}